

Jong geleerd is... Oud gedaan

Ik ben...
Jij bent...
Hij is...
Zij zijn...

De gemeente Neerijnen
is voor kwaliteit in het
onderwijs

Inhoudsopgave

<u>Leeswijzer.....</u>	<u>4</u>
<u>1 Inleiding: VVE, als basis voor later.....</u>	<u>5</u>
<u>1.1 Wettelijke taken als verplichting aanbieden voorschools aanbod.....</u>	<u>5</u>
<u>1.2 Van wet naar uitvoering VVE-beleid door gemeenten.....</u>	<u>5</u>
<u>1.3 VVE-beleid gemeente Neerijnen dient verder uitgebouwd te worden.....</u>	<u>6</u>
<u>1.4 VVE ter voorkoming van ontwikkelingsachterstanden bij kinderen.....</u>	<u>6</u>
<u>2 Huidige situatie VVE Neerijnen vraagt om verandering.....</u>	<u>8</u>
<u>2.1 De toekomst is voor ons allemaal.....</u>	<u>8</u>
<u>2.2 Een situatieschets van het heden.....</u>	<u>8</u>
2.2.1 Terugblik op VVE-visie 2011-2014 laat zien dat niet alle ambities zijn behaald	8
2.2.2 Bevindingen Rapport van Inspectie van het Onderwijs pleiten voor verbetering	9
<u>3 Doelgroepcriteria en doelgroepbereik.....</u>	<u>11</u>
<u>3.1 Doelgroepcriteria bepalen de doelgroep.....</u>	<u>11</u>
<u>3.2 Doelgroepbereik.....</u>	<u>11</u>
<u>4 VVE-aanbod.....</u>	<u>13</u>
<u>5 Toeleiding en verwijzing.....</u>	<u>14</u>
<u>6 Ouderbetrokkenheid essentieel voor ontwikkeling van kinderen.....</u>	<u>15</u>
<u>6.1 Ouderpopulatie binnen de gemeente Neerijnen.....</u>	<u>15</u>
<u>7 Ontwikkeling, begeleiding en zorg.....</u>	<u>17</u>
<u>8 Doorgaande leerlijn.....</u>	<u>18</u>
<u>9 Resultaatafspraken, monitoring en evaluatie.....</u>	<u>19</u>
<u>10 Privacy.....</u>	<u>23</u>
<u>11 Financiën.....</u>	<u>24</u>

Leeswijzer

Dit beleidsstuk is als volgt opgebouwd. In de inleiding worden de aanleiding en achtergrond van het VVE-beleid belicht. In dit hoofdstuk wordt allereerst ingegaan op de wettelijke vereisten van de Wet OKE en waar het VVE-beleid van gemeenten aan moet voldoen.

Het tweede hoofdstuk heeft betrekking op de huidige situatie van het VVE-beleid van de gemeente Neerijnen met daarin een toekomstbeeld en een situatieschets van het heden. Daarna volgt de invulling van het eigenlijke beleid. De hoofdstukken zijn hierbij ingedeeld in termen van beleidsaccenten die afkomstig zijn uit de *werkinstructie toezichtkader voor- en vroegschoolse educatie* van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. Deze beleidsaccenten hebben betrekking op:

- Doelgroepcriteria en doelgroepbereik;
- VVE-aanbod;
- Toeleiding en verwijzing;
- Ouderbetrokkenheid;
- Ontwikkeling, begeleiding en zorg;
- Doorgaande leerlijn;
- Resultaatafspraken;
- Privacy;

Het laatste hoofdstuk heeft betrekking op de financiële invulling van het VVE-beleid in de gemeente Neerijnen voor 2016. Voor de financiële situatie in 2017 ligt dit wat gecompliceerder omdat er nog steeds geen landelijk akkoord is over de nieuwe bekostigingssystematiek OAB (Onderwijs Achterstanden Beleid).

1 | Inleiding: VVE, als basis voor later

Op 1 augustus 2010 is de Wet Ontwikkelingskansen door Kwaliteit en Educatie (de Wet OKE) van kracht geworden. Deze wet geeft gemeenten de regie over de realisatie van een dekkend voorschools aanbod¹ voor alle jonge kinderen met een (taal)achterstand. Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE), maakt deel uit van het onderwijsachterstandenbeleid (OAB) en is bedoeld voor peuters en kleuters met een ontwikkelingsachterstand op bijvoorbeeld het gebied van taal en rekenen. Het doel is om peuters met een mogelijke (taal)achterstand, de zogenoemde 'doelgroepkinderen', beter voor te bereiden op de basisschool. VVE zorgt er idealiter voor dat de peuters en kleuters met een achterstand, zonder achterstand naar groep 3 kunnen doorstromen. Voorschoolse educatie is bedoeld voor peuters van 2 tot 4 jaar. VVE kan aangeboden worden door peuterspeelzalen en kinderopvangorganisaties. De gemeente is verantwoordelijk voor de voorschoolse educatie. Vroegschoolse educatie is voor kinderen uit de groepen 1 en 2 van de basisschool. Basisscholen zijn verantwoordelijk voor de vroegschoolse educatie.

1.1 Wettelijke taken als verplichting aanbieden voorschools aanbod

De huidige doelstellingen en de opzet van de verschillende wetten sluiten aan bij het gedachtegoed van de moderne samenleving. De huidige ontwikkelingen binnen de maatschappij stellen nieuwe eisen aan kinderen en aan de omgeving waarin zij opgroeien. De gemeente Neerijnen streeft naar een goed ontwikkelingsklimaat voor alle kinderen en jonge burgers waardoor een maximale ontplooiing, talentontwikkeling en welbevinden aan alle kinderen en jonge burgers wordt geboden. Dit is vooral in de regio Rivierenland van essentieel belang omdat in deze regio, en daarmee ook in de gemeente Neerijnen zelf, relatief veel laaggeletterdheid voor komt en er relatief veel laagopgeleide mensen wonen. VVE verdient daarom extra aandacht in de gemeente. De gemeente wil daarom de focus verbreden van bestrijding van (taal)achterstanden naar het stimuleren van talentontwikkeling voor alle jonge kinderen. Daarnaast sluit de gemeente Neerijnen op deze wijze aan bij de opdracht die zij heeft gekregen vanuit het rijk:

“Gemeenten hebben op grond van de artikelen 165, 166 en 167 van de WPO een verplichting tot het aanbieden van voldoende voorschools aanbod voor de doelgroepkinderen binnen de gemeente. Tevens zijn zij verplicht afspraken te maken op basis van gelijkwaardigheid met schoolbesturen en houders van kindercentra en peuterspeelzalen. Onder deze afspraken vallen tenminste het definiëren en de werving van de doelgroep, de toeleiding naar de voor- én de vroegschoolse voorzieningen, het zorgdragen voor een doorlopende leerlijn naar vroegschoolse educatie en het behalen van resultaten bij de vroegschoolse educatie.” (Staatsblad koninkrijk der Nederlanden, 2010, 687)

Doordat de overheid verandert en zich steeds meer terugtrekt, wordt de samenleving uitgenodigd tot het nemen van 'eigen verantwoordelijkheid'. Het streven naar een goed ontwikkelingsklimaat betekent daarom ook dat de gemeente aandacht heeft voor een integrale (preventieve) aanpak waardoor alle (jonge) burgers in staat zijn om vaardigheden te ontwikkelen waardoor zij in de toekomst actief participeren in onze complexe en veranderlijke samenleving. Van gemeenten wordt verwacht dat zij de regierol op zich nemen in het kader van de sociale pedagogische infrastructuur voor jeugd en inzet op de samenhang tussen het onderwijs- en jeugdbeleid. Het is belangrijk dat dit beleid in samenspraak met alle betrokken partners besproken wordt, terwijl de gemeente Neerijnen hiervoor de kaders biedt.

1.2 Van wet naar uitvoering VVE-beleid door gemeenten

De uitvoering van de wettelijke taak aangaande het VVE-beleid betekent concreet dat gemeenten:

- een (kwalitatief) voorschools educatieaanbod organiseert;
- voldoende kindplaatsen schept;
- doelgroepkinderen na verwijzing door het consultatiebureau (ook) toe leidt naar VVE;
- regie voert in de ketensamenwerking en verantwoordelijk is voor de uitvoering van VVE in de voorschoolse fase².

¹

Onder een voorschools aanbod (voorscholen) verstaat de gemeente Neerijnen zowel peuterspeelzalen als kinderdagverblijven die VVE aan bieden. Voor het leesgemak spreken we in dit beleidsplan daarom niet van peuterspeelzalen en kinderdagverblijven, maar van voorscholen. Met het vroegschoolse aanbod worden in dit beleidsplan de groepen 1 en 2 van het primaire onderwijs bedoeld.

²

Art. 165, 166 en 167 WPO

Daarnaast wordt aandacht gevraagd voor de doorgaande (leer)lijn en vroegschoolse educatie. Daarbij is de gemeente verplicht afspraken te maken met de voorscholen en vroegscholen. Onder deze afspraken vallen tenminste:

1. het definiëren van de doelgroep;
2. het zorg dragen voor een doorlopende (leer)lijn van voorschoolse naar vroegschoolse educatie;
3. het behalen van resultaten bij de vroegschoolse educatie.

Dit alles kan enkel worden vormgegeven door nauwe samenwerking te zoeken met partners zoals consultatiebureau, peuterspeelzalen, kinderopvang en bibliotheek .

Een goede dialoog en een constructieve samenwerking tussen de autonome instellingen en de gemeente is daarom van belang. Op deze manier wordt ook een warme overdracht van voor- naar vroegschool gerealiseerd.

1.3 VVE-beleid gemeente Neerijnen dient verder uitgebouwd te worden

In de gemeente Neerijnen is nog geen concreet Onderwijs Achterstanden Beleid (OAB) of VVE-beleid³. Dit blijkt uit de bevindingen van het inspectierapport van het Onderwijs, en de ambities die niet verwezenlijkt zijn uit het visiedocument op de wet OKE (zie hoofdstuk 2). Daarnaast hebben gemeenten de wettelijke verplichting vanuit de rijksoverheid om VVE-beleid vorm te geven. Om de focus op de toekomst te leggen wordt in deze beleidsvisie een aanzet gegeven tot de verdere professionalisering van het VVE-beleid. Dit moet er uiteindelijk toe leiden dat de taalachterstanden en de laaggeletterdheid in de toekomst verder afnemen. Het beleid dient als nulmeting, het is zaak in de toekomst het VVE-beleid steeds verder uit te bouwen zodat het zijn plaats kan vinden binnen het OAB. Verdere afstemming tussen aanpalende beleidsterreinen is daarom van belang. Daarnaast is het van belang dat rekening gehouden wordt met ontwikkelingen bij de peuterspeelzalen. In het najaar van 2016 start de peuterspeelzaallocatie in Haaften met het VVE certificeringstraject. Het streven is dat zij op 1 januari 2017 voldoen aan de wettelijke criteria en een VVE locatie kunnen openen.

1.4 VVE ter voorkoming van ontwikkelingsachterstanden bij kinderen

Het doel van VVE is jonge kinderen (peuters en kleuters in de leeftijd van 2 – 6 jaar) die dat nodig hebben een betere start te geven in het basisonderwijs op bijvoorbeeld het gebied van taal en rekenen.

De meest ideale situatie is dat doelgroepkinderen een VVE-programma volgen in een voorschoolse voorziening en vervolgen in de kleutergroepen van hun basisschool en dat sprake is van een doorgaande (leer)lijn in aanpak. Het is belangrijk te bepalen wie de gemeente Neerijnen ziet als doelgroepkinderen en hoe groot het doelgroepbereik is. Doelgroepkinderen zijn kinderen met een (risico op een) contextuele taalachterstand. Hiervan is sprake als een kind achterblijft in zijn of haar taalontwikkeling, terwijl er geen sprake is van een stoornis, handicap of beperkte intelligentie. Het kind beschikt dus wel over de cognitieve capaciteiten om een goede taalontwikkeling door te maken. De achterstand ontstaat vanwege de context waarin het kind opgroeit. Dit kan betekenen dat een kind onvoldoende talige prikkels krijgt om een goede taalvaardigheid en woordenschat te ontwikkelen. In hoofdstuk drie wordt nader ingegaan op het bepalen van de doelgroep.

Om aan de opdracht van het rijk tegemoet te komen wil de gemeente Neerijnen het mogelijk maken dat doelgroepkinderen:

- 1) een VVE-programma kunnen doorlopen waarbij zij hun reeds verworven taalvaardigheid nadrukkelijk behouden en uitbouwen;
- 2) de juiste begeleiding en instructie krijgen om hun achterstand in te halen;
- 3) maximaal hun voordeel kunnen doen met het VVE-programma, doordat hun ouders/verzorgers bij hun leerproces betrokken worden of daar een onderdeel van zijn;
- 4) profiteren van een geborgde doorgaande (leer)lijn vanuit de voorschool naar de vroegschool.

³ Zoals aangegeven is er geen concreet OAB of VVE-beleid in de gemeente Neerijnen er is echter wel een convenant afgesloten met scholen en peuterspeelzalen met als doel onderwijsachterstanden bij taal en lezen van leerlingen in de gemeente te voorkomen en of te bestrijden.

Om deze doelstellingen te behalen realiseert de gemeente Neerijnen een zo volledig mogelijk VVE-traject. Hoe langer een kind participeert in een kwalitatief hoogwaardig VVE-traject, des te meer kan het kind profiteren van de aangeboden ondersteuning. Naast het stimuleren van de ontwikkeling van deze kinderen volgens bijvoorbeeld het programma Piramide, zet de gemeente stevig in op het verwerven van een goede woordenschat om de taalproblematieken op te lossen. De omvang van de woordenschat van een kind hangt direct samen met begrijpend luisteren, begrijpend lezen, verbale intelligentie, sociale ontwikkeling en schoolprestaties in het algemeen. Bovendien toont onderzoek aan dat schoolsucces tijdens de gehele schooltijd direct verband houdt met de omvang van de woordenschat aan het einde van groep twee (Cunningham & Stanovich, 2001, pp. 137-138).

Daarnaast blijkt uit onderzoek van Van Beek & Verhallen (2004) dat een achterblijvende woordenschat goed ingelopen kan worden, mits begrippen op een goede manier worden aangereikt. Naast deze factoren speelt ook de gezinssituatie een rol bij taalontwikkeling. Deze past ook binnen de beschreven contextuele taalachterstand (Hart & Risley, 1995). Ook is het van belang dat ouders van kinderen met een taal- en ontwikkelingsachterstand betrokken worden bij het oplossen van deze problemen door bijvoorbeeld thuis voor te lezen. Ouders spelen namelijk een cruciale rol bij het stimuleren van de ontwikkeling van hun kind. Ouderbetrokkenheid is de gezamenlijke verantwoordelijkheid van ouders en de peutervoorzieningen of school om de ontwikkeling van het kind optimaal te stimuleren.

De gemeente Neerijnen wil er naar streven dat alle kinderen die in de gemeente naar school gaan aan het einde van groep twee beschikken over een goed gestructureerde, gedeelde basiswoordenschat. Hierbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan de 3000 woorden van de Basislijst Amsterdams Kleuters (BAK). Door op een zo vroeg mogelijke leeftijd tot een goede en talige ouder-kindinteractie te komen en hun woordenschatontwikkeling systematisch te ondersteunen, geven we de doelgroepkinderen een goede start en eerlijke ontwikkelingskansen. Daarnaast wordt op deze wijze de algemene ontwikkeling van kinderen optimaal gestimuleerd. Om de ontwikkelingsachterstanden bij kinderen terug te dringen werkt de gemeente Neerijnen met twee doelen voor de voorschool en de vroegschool:

Voorschool:

“ Elk kind heeft volgens de normering en/of voorwaarden van het gehanteerde kindvolgsysteem voldoende vaardigheden ontwikkeld om een succesvolle start in groep één te kunnen maken (gerelateerd aan rekenen, taal, woordenschat en begrijpend lezen en sociaal-emotionele ontwikkeling). De normering en/of voorwaarde hiervan kunnen per school verschillen gezien de verschillende kindvolgsystemen die gebruikt worden”

Vroegschool:

“ Elk kind heeft volgens de normering en/of voorwaarden van het gehanteerde kindvolgsysteem voldoende vaardigheden ontwikkeld om een succesvolle start in groep drie te kunnen maken (gerelateerd aan rekenen, taal, woordenschat en begrijpend lezen en sociaal-emotionele ontwikkeling). De normering en/of voorwaarde hiervan kunnen per school verschillen gezien de verschillende kindvolgsystemen die gebruikt worden”

Om het uiteindelijke hoofddoel te bereiken maakt de gemeente Neerijnen gebruik van het *Toezichtkader Voor- en Vroegschoolse Educatie* van de Inspectie van het Onderwijs⁴. Dit kader biedt handvatten voor een gerichte kwaliteitsimpuls op onder andere de definitie van het doelgroepkind, het bereik, de toeleiding, het gebruik van een kindvolgsysteem, waardoor het planmatig en het cyclische werken wordt versterkt. De gemeente Neerijnen sluit aan bij de landelijke doelgroepcriteria en kiest ervoor deze enigszins te verruimen. Hierbij zal ook de verdere integratie van voorschoolse voorzieningen (harmonisatie) een belangrijke rol spelen waardoor een gelijk speelveld ontstaat voor kinderopvang en peuterspeelzaalwerk. Lokaal maatwerk afgestemd op de wensen en behoeften van peuters en hun ouders en een nauwe samenwerking tussen de voorschoolse voorzieningen en het basisonderwijs. Voordat wordt ingegaan op de werkelijke beleidsvisie voor de komende jaren zal allereerst een schets gegeven worden van de huidige stand van zaken van VVE in de gemeente Neerijnen met daarbij een stip op de horizon.

⁴ Opgesteld door het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap.

2 | Huidige situatie VVE Neerijnen vraagt om verandering

2.1 De toekomst is voor ons allemaal...

“Meer dan het verleden interesseert ons de toekomst, want daarin zijn wij van plan te leven”

Neerijnen is een plattelandsgemeente in het Rivierengebied in de provincie Gelderland. Neerijnen is een plaats waar de inwoners tevreden en eensgezind samenwonen, met oog voor elkaar en vooral met oog voor de zwakkeren in de lokale samenleving. Onderwijs staat in de gemeente Neerijnen hoog in het vaandel. Kinderen in Neerijnen leren razendsnel. Beginnen te praten, gaan samen spelen en ontdekken steeds nieuwe dingen. De eerste jaren van kinderen zijn ontzettend belangrijk voor hun ontwikkeling. Daarom begint onderwijs volgens de gemeente niet op de basisschool, maar onderwijs begint al bij het jonge kind. De gemeenteraad heeft daarom in 2008 een motie aangenomen om een plan op te stellen voor het voorkomen en bestrijden van onderwijsachterstanden. Indien een kind zich niet voldoende kan ontplooiën op jonge leeftijd zal dit altijd gevolgen hebben voor de toekomst. Om hierop in te spelen wil de gemeente Neerijnen hoogstaande voor- en vroegschoolse educatie (VVE) aanbieden binnen haar gemeente. Op deze wijze wordt er al in een vroegtijdig stadium geanticipeerd op de tekortkomingen van een individueel kind op het gebied van bijvoorbeeld taalachterstand. Anticiperen begint op papier (het beleid) en stroomt vervolgens door vanuit de pen naar de praktijk (de beleidspraktijk). Goed en duurzaam beleid kan alleen tot stand komen indien er voldoende samenwerking is met de onderwijspartners, consultatiebureaus, kinderdagverblijven, peuterspeelzalen en het primaire onderwijs. Zij zijn namelijk degenen die woorden om kunnen zetten in daden. Ook in dit geval geldt dat het geheel meer is dan de som der delen. De gemeente streeft daarom naar een synergetische samenwerking met al haar partners uit het veld.

2.2 Een situatieschets van het heden

In Neerijnen wordt VVE op dit moment alleen aangeboden bij kinderopvang Dribbel. De gemeente wil daarnaast dat de bibliotheek een nog actievere partner wordt binnen de VVE. Een nadere invulling hiervan zal in de toekomst verder worden bepaald. Ook zal bekeken worden of VVE op peuterspeelzalen en/of andere kinderopvanglocaties geïmplementeerd kan worden. Dit wordt in de toekomst verder vormgegeven. De ambitie is dat in ieder geval één peuterspeelzaal op ambitieniveau twee gaat werken waarbij er twee beroepskrachten per groep zijn⁵. In de toekomst is het van belang dat er meer peuterspeelzalen als voorschoolse voorziening kunnen dienen. Op deze wijze kan gegarandeerd worden dat er voldoende kindplaatsen beschikbaar blijven voor VVE. Extra gemeentelijke inspanningen ten aanzien van het non-bereik⁶ zijn gewenst zodat kinderen met een risico op een ontwikkelingsachterstand gelijke kansen krijgen om een goede start in het basisonderwijs te maken. Het is daarom van belang afspraken te maken met bijvoorbeeld huisartsen, logopedisten en peuterspeelzalen.

2.2.1 Terugblik op VVE-visie 2011-2014 laat zien dat niet alle ambities zijn behaald

In Neerijnen heeft het College op 22 maart 2010 de 'Visie op de Wet Ontwikkelingskansen door Kwaliteit en Educatie 2011-2014' vastgesteld. Deze visie is aan vernieuwing toe door de verdere professionalisering van het VVE-beleid op zowel lokaal als landelijk gebied. Verder is geconstateerd dat VVE verbetering en doorontwikkeling nodig heeft.

⁵ **Ambitieniveau 1** is minimaal één beroepskracht per groep die aan alle gestelde eisen voldoet om het pelen, ontmoeten, ontwikkelen en signaleren van en bij peuters mogelijk te maken. **Ambitieniveau 2** kent twee beroepskrachten per groep die aan alle gestelde eisen voldoen om het spelen, ontmoeten, ontwikkelen, signaleren én ondersteunen van en bij peuters mogelijk te maken. Het **ambitieniveau 0** wordt met deze wetswijziging afgeschaft.

⁶ Onder het non-bereik verstaat de gemeente Neerijnen de (doelgroep)kinderen en ouders / verzorgers die momenteel niet bereikt worden voor VVE (bijvoorbeeld via het consultatiebureau).

Dit is onlangs bevestigd in het 'Rapport van bevindingen kwaliteit van Voor- en Vroegschoolse Educatie in 2014 in de gemeente Neerijnen' van de Inspectie van het Onderwijs (2014). De visie en het recente rapport van de Onderwijsinspectie geven inzicht in ontwikkelingen van de laatste jaren. Slechts enkele ambities over de 'gewenste situatie' in Neerijnen, die zijn vastgelegd in het visiedocument voor de periode 2011-2014, werden behaald (zie figuur 2-1).

Figuur 2-1 | Evaluatie van "visie op wet ontwikkelingskansen door Kwaliteit en Educatie"

Ambitie :	Behaald?	Reden / oorzaak:
Peuterspeelzalen samen in Stichting Peuterspeelzalen Gemeente Neerijnen	√	Peuterspeelzalen zijn per 1-11-2015 opgegaan in Stichting Peuterspeelzalen Gemeente Geldermalsen (SPGG) mede om mogelijkheid te behouden Peuterspeelzalen in de toekomst in te zetten als voorschoolse voorziening
Voorzieningen samenbrengen in Kulturhusen	√	Bestrijden onderwijsachterstanden middels een integrale aanpak van peuterspeelzalen, kinderopvang, onderwijs, jgz en bibliotheek.
Peuterspeelzalen werken op ambitieniveau 2	X	Geen een peuterspeelzaal werkt momenteel met twee beroepskrachten per groep en kan hierdoor niet als voorschoolse voorziening gebruikt worden.
Samenwerking met Eben-Haëzerschool	X	Verskil in visie op ontwikkeling van het jonge kind
Uniforme overdracht van voor- naar vroegschool	√	Er is een uniform overdrachtsformulier beschikbaar voor de overdracht van voor- naar vroegschool

2.2.2 Bevindingen Rapport van Inspectie van het Onderwijs pleiten voor verbetering

In figuur 2-2 is te zien dat de gemeente Neerijnen op drie van de dertien punten een voldoende heeft gescoord. De conclusie vanuit het inspectierapport luidt dan ook dat "er nog veel rond VVE moet gebeuren".

Figuur 2-2 | Bevindingen inspectierapport van het Onderwijs

VVE-beleid binnen de gemeente Neerijnen**	1	2	3	4*
1A1 Definitie doelgroepkind			•	
1A2 Bereik		•		
1A3 Toeleiding		•		
1A4 Ouders		•		
1A5 Integraal VVE-programma			•	
1A6 Externe zorg		•		
1A7 Interne kwaliteitszorg van de voor- en vroegscholen		•		
1A8 Doorgaande lijn		•		
1A9 Resultaten		•		
1B VVE-coördinatie op gemeentelijk niveau		•		
1C Systematische evaluatie en verbetering VVE op gemeentelijk niveau		•		
VVE-condities				
2A GGD-rapport			•	
2B Gemeentelijk subsidiekader		•		

*Uitleg van de scores 1-4: 1. staat in de kinderschoenen. 2. enigszins ontwikkeld. 3. voldoende 4. goed ontwikkeld (voorbeeld voor andere gemeenten)

** Bevindingen komen uit inspectierapport 2014. Inmiddels zijn 1A2, 1A3, 1B en 1C voldoende (score 3) verklaard door de Inspectie van het Onderwijs (Inspectiebezoek, april 2016)

Uit zowel de bevindingen van het inspectierapport van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (2014) als de bevindingen uit de "Visie op de wet Ontwikkelingskansen door Kwaliteit en Educatie 2011 – 2014" blijkt dat verdere professionalisering van het VVE-beleid in Neerijnen noodzakelijk is. Dit beleidsstuk geeft hiervoor een eerste aanzet. Binnen dit beleid zullen – zoals eerder benoemd – de domeinen uit het toezichtkader van de inspectie van het Onderwijs als leidraad gelden, zij het lokaal toegespitst en met eigen benamingen weergegeven.

De genoemde domeinen zullen niet uitgebreid beschreven worden, omdat deze punten uitgebreid te lezen zijn in het inspectierapport van het Onderwijs⁷. De domeinen zijn alleen bedoeld om handvatten aan te reiken voor het VVE-beleid van de gemeente Neerijnen.

De domeinen die benoemd zijn, worden in hoofdstuk drie omgezet in termen van beleidsaccenten. Deze beleidsaccenten zijn:

- 1) Doelgroepcriteria en doelgroepbereik (hoofdstuk 4);
- 2) VVE-aanbod (hoofdstuk 5);
- 3) Toeleiding en verwijzing (hoofdstuk 6);
- 4) Ouderbetrokkenheid (hoofdstuk 7);
- 5) Ontwikkeling, begeleiding en zorg (hoofdstuk 8);
- 6) Doorgaande leerlijn (hoofdstuk 9);
- 7) Resultaatafspraken, monitoring en evaluatie (hoofdstuk 10);
- 8) Privacy (hoofdstuk 11);

De volgende hoofdstukken geven een concrete invulling aan de genoemde beleidsaccenten.

---

⁷ Zie de *“werkinstructie toezichtkader voor- en vroegschoolse educatie: voorschoolse voorzieningen”* van maart 2014. Dit toezichtkader wordt gehanteerd door de Inspectie van het Onderwijs. Onderdeel van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap.

3 | Doelgroepcriteria en doelgroepbereik

Het is belangrijk om te bepalen welke kinderen voor VVE in aanmerking komen⁸. Om de doelgroep af te bakenen werkt de gemeente Neerijnen met doelgroepcriteria. Daarnaast is het van belang om het (non-) bereik van de doelgroep inzichtelijk te maken.

3.1 Doelgroepcriteria bepalen de doelgroep

In samenspraak met alle uitvoerende organisaties binnen de voor- en vroegschoolse periode worden de volgende kinderen aangemerkt als de doelgroep van het VVE-beleid binnen de gemeente Neerijnen. Op deze wijze wordt er voldaan aan een sluitende signalering van kinderen tot 6 jaar die in aanmerking komen voor VVE:

- 1) kinderen met volgens de rijksnorm een leerlinggewicht van 0,3⁹;
- 2) kinderen met volgens de rijksnorm een leerlinggewicht van 1,2;
- 3) kinderen zonder leerlinggewicht waarbij thuis voornamelijk dialect of een andere taal dan het Algemeen Beschaafd Nederlands (ABN) wordt gesproken in combinatie met een onvoldoende stimulerende (taal)omgeving;
- 4) kinderen zonder leerlinggewicht waarbij aan de hand van het Van Wiechen Ontwikkelingsonderzoek een kans op een ontwikkelingsachterstand is geconstateerd. Dit kan op een of meerdere van de volgende gebieden zijn: motoriek en/of taalontwikkeling en/of sociaal-emotionele ontwikkeling. Dit in combinatie met een onvoldoende stimulerende omgeving.

Als uit observaties blijkt door leerkracht en/of intern begeleider dat kinderen in groep 1 en 2 van het basisonderwijs een achterstand hebben in hun taalontwikkeling, moeten zij extra aandacht krijgen, als blijkt dat zij geen voorschool hebben bezocht.

3.2 Doelgroepbereik

De doelstelling is om zoveel mogelijk doelgroepkinderen een zo goed mogelijke start te geven voor hun verdere schoolcarrière. Het is daarom van belang dat zoveel mogelijk kinderen die geïndiceerd worden deelnemen aan het VVE-traject. Onder bereik verstaat de gemeente Neerijnen het *aanbod* van het aantal kindplaatsen wat minimaal beschikbaar moet zijn voor VVE en het *gerealiseerde bereik* (het aantal plaatsen wat daadwerkelijk wordt bezet door doelgroepeuters). Daarnaast wordt in deze paragraaf ingegaan op het *non-bereik*.

Aanbod en gerealiseerd bereik in de gemeente Neerijnen

Afgaande op de cijfers (van het jaar 2009)¹⁰ van Neerijnen zijn er volgens de gewichtenregeling 46 kinderen die een gewicht hebben. Wettelijk is de gemeente Neerijnen verplicht om minimaal 34 (75 procent van 46 gewichtenleerlingen) kindplaatsen te realiseren. In werkelijkheid blijkt dat het aantal geïndiceerde kinderen in Neerijnen gelijk of hoger ligt dan het wettelijk minimum van 34 kindplaatsen. Het aantal geïndiceerde kinderen en de kinderen die VVE krijgen is altijd een momentopname vanwege de in- en uitstroom. Dit betekent in de praktijk dat de gemeente in de toekomst steeds het aantal kindplaatsen moet aanpassen. Zie voor een cijfermatig overzicht figuur 3-1.

⁸ Art. 167-1a1 WPO

⁹ Landelijke gewichtenregeling basisonderwijs:

0,3: het gewicht 0,3 wordt toegekend aan kinderen van wie beide ouders of de ouder die belast is met de dagelijkse verzorging een opleiding heeft op maximaal lbo/vbo, praktijkonderwijs, vmbo basis of kaderberoepsgerichte leerweg, of maximaal 2 jaar basisonderwijs in een andere schoolopleiding in het voortgezet onderwijs aansluitend op het basisonderwijs.

1,2: het gewicht 1,2 wordt toegekend aan leerlingen van wie één van de ouders maximaal basisonderwijs of (v)so-zmlk gehad en waarvan de andere ouder eenzelfde opleiding heeft of maximaal lbo/vbo, praktijkonderwijs, vmbo basis of kaderberoepsgerichte leerweg, of maximaal 2 jaar onderwijs in een andere schoolopleiding in het voortgezet onderwijs aansluitend op het basisonderwijs.

¹⁰ Cijfers zijn te vinden op www.duo.nl

Figuur 3-1 | VVE-bereik gemeente Neerijnen per oktober2016 (momentopname)

Kenmerk:	Aantal:	Opmerkingen:
Hoeveelheid gewichtenleerlingen gemeente Neerijnen volgens DUO*	46	
Wettelijk verplicht minimum te scheppen kindplaatsen (75% van 46)*	34	
Aanbod vs. gerealiseerd bereik		
Aantal beschikbare kindplaatsen Neerijnen	35	

* Kindplaatsen berekend op basis van aantal gewichtenleerlingen 2009 (bron: www.duo.nl)

Ambities

- Zicht op het bereik en non-bereik.
- Het wegwerken van het non-bereik en het bereik vergroten van doelgroepkinderen die uiteindelijk geplaatst worden op een voorschoolse voorziening.
- Goede voorlichting vanuit de gemeente en voorschoolse voorzieningen (persoonlijk contact, websites en schriftelijke informatie zoals een VVE-informatiefolder) aan ouders.
- Goede communicatieafspraken tussen gemeente en voorschool.

Afgaande op de bovenstaande gegevens is het mogelijk realistische doelen op te stellen voor de beleidsperiode 2016-2018. De volgende doelen wil de gemeente Neerijnen behalen:

Doelen:

- 1. 90% van de kinderen die in aanmerking komen voor VVE worden bereikt en geïndiceerd***
- 2. 90% van de kinderen die voor VVE in aanmerking komen maken daadwerkelijk gebruik van VVE op een voorschool**
- 3. 90% van de kinderen die voor VVE in aanmerking komen maken daadwerkelijk gebruik van VVE op een vroegschool**
- 4. Er vindt een goede en frequente communicatie plaats tussen het consultatiebureau en de voorschool**
- 5. Meer en evenwichtige spreiding van het aantal VVE locaties.**

*De landelijke norm van de Inspectie van het Onderwijs is 90%.

Figuur 3-1 laat zien dat het belangrijk is om goede afspraken te maken worden met het consultatiebureau en voorschoolse voorzieningen. Op deze wijze kunnen middels de opgestelde criteria voor doelgroepkinderen bepaald worden hoeveel doelgroepkinderen er zijn in de gemeente Neerijnen, hoeveel kinderen daadwerkelijk gebruik gaan maken van VVE en geplaatst worden op een voorschoolse voorziening (bereik). Daarnaast kan zo bekeken worden hoeveel kinderen uiteindelijk niet bereikt worden voor het aanbieden van VVE op een VVE-locatie. Indien deze cijfers bekend zijn, kan er gestuurd en gemonitord worden. Om inzicht in deze cijfers te krijgen is het van groot belang dat er een goede toeleiding is naar een voorschoolse voorziening. Hoofdstuk vijf zal verder ingaan op de “toeleiding en verwijzing” van doelgroepkinderen.

4 | VVE-aanbod

Binnen de gemeente Neerijnen maken we onderscheid in een kwantitatief aanbod en een kwalitatief aanbod. Het kwantitatieve aanbod bestaat uit het aanbieden van voldoende kindplaatsen en spreiding van het aantal VVE-locaties. Het is van belang dat er genoeg VVE-plaatsen beschikbaar zijn in de gemeente Neerijnen zoals vermeld in hoofdstuk drie (doelgroepcriteria en doelgroepbereik). De gemeente, kinderopvang en peuterspeelzalen spannen zich daarom gezamenlijk in voldoende VVE-plaatsen¹¹ te realiseren.

Het kwalitatieve aanbod richt zich op het aanbieden van een VVE-programma. Om te zorgen voor een kwalitatief hoogstaand VVE-aanbod is het van belang dat er door de voorscholen een programma gebruikt wordt die voldoet aan de eisen van het Nederlands Jeugdinstituut (NJI). Dit is tevens een wettelijke eis¹². Het gaat hierbij om programma's waarmee de ontwikkeling van peuters op de vier ontwikkelingsgebieden *taal, rekenen, motoriek* en *sociaal-emotioneel* wordt gestimuleerd. Om te zorgen voor een goede monitoring van de vooruitgang van doelgroepkinderen is het van belang dat voorscholen een VVE-programma gebruiken die aansluit bij de eisen van het NJI. De gemeente Neerijnen laat voorscholen hierbij vrij welk programma zij uiteindelijk gebruiken. Op de huidige VVE locatie wordt gewerkt met het programma *Piramide*,¹³. In *Piramide* wordt de voortgang gevolgd.

Ambitie

- De gemeente Neerijnen en de voorscholen spannen zich gezamenlijk in om voldoende VVE-plaatsen te realiseren en een volledig aanbod te creëren voor ontwikkelingsgebieden met betrekking tot taal, rekenen, motoriek en sociaal-emotionele ontwikkeling.
- De gemeente Neerijnen wil dat het een VVE-programma voldoet aan de eisen van het NJI.
- De gemeente Neerijnen zet zich in om te komen tot een integraal meetinstrument om resultaten m.b.t. VVE te kunnen monitoren.
- Voorscholen voldoen aan de eisen uit de Wet kinderopvang en Besluit basisvoorwaarden kwaliteit voorschoolse educatie.
- Voorscholen bieden zorg op maat aan peuters, door tijdig door te verwijzen naar sociaal team/ en of de huisarts
- Voorscholen voldoen met hun aanbod in uren aan de lokale vraag voor VVE

Om deze ambities te kunnen halen heeft de gemeente de volgende doelen opgesteld:

Doelen:

- 1) **Alle voor- en vroegscholen gebruiken een VVE-programma die voldoet aan de eisen zoals gesteld in de beoordeling van het Nederlands Jeugdinstituut (NJI)**
- 2) **Er zijn voldoende voorscholen in aantal en afstand met genoeg kindplaatsen voor alle VVE-geïndiceerde kinderen**
- 3) **100% van de voorscholen biedt minimaal 10 uur voorschoolse educatie aan. Dit aanbod wordt verspreidt over twee, drie of vier dagen (Art. 2 AMvB)**

¹¹ Een VVE-plaats is in dit geval een voorschoolse voorziening waar een aanbod is van 4 dagdelen (of minimaal 10 uur) per week op een voorschool waar een VVE-programma wordt uitgevoerd door gekwalificeerd personeel.

¹² Besluit Basisvoorwaarden Kwaliteit Voorschoolse Educatie, art. 5; WOT art. 15i, lid 1c.

¹³ Art. 5 Besluit basisvoorwaarden kwaliteit voorschoolse educatie.

5 | Toeleiding en verwijzing

Toeleiding en verwijzing is het proces van indicatie tot en met de daadwerkelijke plaatsing van doelgroepkinderen op een voorschool. Het is van belang goede afspraken te maken met alle betrokken partijen, zoals voorscholen en consultatiebureau om de toeleiding en verwijzing in goede banen te leiden. Daarnaast is het op deze wijze mogelijk zicht te krijgen op het non-bereik.

De gemeente Neerijnen heeft samen met het consultatiebureau en de kinderdagverblijven en peuterspeelzalen afspraken gemaakt over de toeleiding en verwijzing van doelgroepkinderen naar de voorschoolse voorzieningen. Deze afspraken hebben geresulteerd in het "*processchema toeleiding naar VVE gemeente Neerijnen*". Dit schema laat het proces zien van indicatie tot en met plaatsing van kinderen op een voorschoolse voorziening tot uiteindelijk de warme overdracht van voor- naar vroegschool. Er is onderscheid gemaakt in een aantal vormen van verwijzing namelijk, consult bij consultatiebureau bij 18 maanden, consult bij 2 jaar en 2 maanden, 3 jaar en 3 jaar en 9 maanden en als laatste indicatie vanuit observatie door bijvoorbeeld huisartsen, logopedisten et cetera.

Naast het bovengenoemde is het op deze manier mogelijk een beeld te vormen op welke voorschoolse voorzieningen kinderen geplaatst worden, of ze geplaatst worden en wat de redenen zijn indien ouders niet kiezen voor VVE. In het laatste geval is het mogelijk ouders van kinderen die ervoor kiezen hun kinderen niet te plaatsen alsnog te stimuleren dit wel te doen in het kader van de ontwikkeling van hun kinderen. Voor meer informatie over de toeleiding en verwijzing zie het processchema in de bijlagen.

Ambities

- Er worden goede afspraken gemaakt tussen het consultatiebureau, voorscholen en de gemeente dat zij zich gezamenlijk inspannen om de doelgroep die voor VVE in aanmerking komt te bereiken.
- Minimaal een score van drie op de genoemde criteria bij toeleiding van het toezichtkader voor- en vroegschoolse educatie van de Inspectie van het Onderwijs (zie figuur 2-2).

Om deze ambities te behalen heeft de gemeente de volgende doelen opgesteld.

Doelen:

- 1) Het consultatiebureau en de voorschool maken goede afspraken over het bereik en de toeleiding van consultatiebureau naar voorschool, waarbij minimaal eenmaal per jaar een evaluatie plaatsvindt
- 2) Per kwartaal wordt door het consultatiebureau in kaart gebracht waar VVE-geïndiceerde kinderen vandaan komen (woonplaats)
- 3) De voorschoolse voorziening geeft een overzicht over de plaatsing van de geïndiceerde kinderen
- 4) Het consultatiebureau monitort de redenen van ouders waarom zij geen VVE voor hun kinderen willen
- 5) Er is een uniforme VVE-informatiefolder die door consultatiebureau wordt uitgedeeld en beschikbaar is via huisartsen, bibliotheken en peuterspeelzalen.

6 | Ouderbetrokkenheid essentieel voor ontwikkeling van kinderen

Ouders spelen een cruciale rol bij het stimuleren van de ontwikkeling van hun kind. Zowel in de onderwijsondersteunende als de ontwikkelingsstimulerende zin is medewerking van ouders een belangrijke voorwaarde voor het verminderen van (taal)achterstanden. Dit blijkt onder andere uit onderzoek van Bakker e.a. (2013). Bakker stelt dat ouderbetrokkenheid vooral thuis een relatie heeft met de ontwikkeling van kinderen en dat het stimuleren van ouderbetrokkenheid door de (voor)school vooral bij laagopgeleide ouders het verschil kan maken. Het is daarom van belang dat (voor)scholen ouders beschouwen als samenwerkingspartners. De gemeente Neerijnen heeft zich dan ook voorgenomen actieve participatie van ouders in te zetten als instrument om achterstanden bij peuters en kleuters te voorkomen en/of te verminderen. Als er sprake is van een gelijkwaardige samenwerkingsrelatie tussen ouders en pedagogisch medewerkers en/of leerkrachten, is de kans groter dat kinderen zich beter ontwikkelen. Daarnaast levert voorschoolse educatie een effectiever resultaat als ouders naast het VVE-aanbod ook thuis leuke en stimulerende activiteiten uitvoeren. Om dit te bereiken is het belangrijk dat de gemeente Neerijnen haar ambitie uitspreekt en doelen opstelt om de ouderbetrokkenheid te vergroten. Daarnaast kan Bibliotheek Rivierenland een belangrijke rol spelen in het betrekken van de ouders door bijvoorbeeld voorleesochtenden te organiseren. Dit doen zij door middel van samenwerking met de diverse voorscholen. Ouders wordt op deze manier geleerd hoe zij hun kinderen kunnen voorlezen zodat zij dit thuis kunnen toepassen. Het doel van de gemeente is dat ouders ook thuis extra aandacht en ondersteuning bieden in het verlengde van het VVE-programma. Om ouders al vroegtijdig te betrekken is het van belang dat het consultatiebureau tijdens het intakegesprek met ouders ingaat op de volgende kenmerken: gezondheid, gedrag, gezinssamenstelling en thuissituatie, opvoeding en stimuleren ontwikkeling van het kind door de ouders en de mogelijkheden die zij hebben.

Tijdens het bezoek van ouders – met (mogelijke) doelgroepkinderen – aan het consultatiebureau is het van belang dat zij adequaat geïnformeerd worden over de mogelijkheden die er zijn om ontwikkelingsachterstanden weg te werken. Daarnaast moet het consultatiebureau ouders van kinderen met een (taal)achterstand stimuleren deel te nemen aan het VVE-programma zodat ouders er uiteindelijk voor kiezen hun kinderen te plaatsen op een voorschoolse voorziening (deze stappen zijn ook terug te vinden in de bijlage “*processchema toeleiding VVE gemeente Neerijnen*”).

6.1 Ouderpopulatie binnen de gemeente Neerijnen

Om tot concrete doelen en ambities te komen is het allereerst van belang de ouderpopulatie van de gemeente Neerijnen in kaart te brengen. Hieronder worden een aantal feiten en cijfers genoemd die ingaan op het opleidingsniveau en de samenstelling van het huishouden van ouders in de gemeente Neerijnen. Uit figuur 6-1 (pagina 15) blijkt dat het overgrote deel van de ouderpopulatie (in de leeftijd van 19 – 65 jaar) een laag tot middelbaar onderwijsniveau heeft. Dit geeft des te meer reden voor (voor)scholen om ouders te betrekken bij het VVE-beleid. Dit kan door hen bijvoorbeeld thuisopdrachten, met de kinderen te laten doen, dat aansluit bij het taalniveau van de ouder(s). Daarnaast is bewustwording bij ouders creëren een belangrijke voorwaarde om taalachterstanden bij kinderen weg te werken. Op deze wijze worden zij meegenomen in het proces en kunnen zij thuis sturen op een betere leeromgeving voor hun kinderen. Vanuit cijfers van de GGD blijkt dat het aantal hoogopgeleide ouders wel langzamerhand stijgt (6% ten opzichte van 2008). Dit zal over enkele jaren van invloed kunnen zijn op het VVE-beleid omdat het aantal gewichtenleerlingen daarmee afneemt. Daarnaast blijkt uit cijfers van de GGD dat 7% van de 19 – 65-jarigen een eenoudergezin betreft¹⁴. Dit is een belangrijk gegeven omdat dit van invloed kan zijn op de ouderbetrokkenheid. Bij deze gezinnen kan het zijn dat de ouder werkt en daarom minder goed in staat is om het kind thuis te begeleiden. De pedagogisch medewerker van de voorschool kan bijvoorbeeld het sociaal team vragen om met de ouder mogelijkheden voor ondersteuning te zoeken binnen het eigen sociale netwerk.

¹⁴ Cijfers zijn afkomstig van de GGD Gezondheidsmonitor 2012. Deze monitor is te vinden op www.ggd gelderland zuid.nl onder het kopje publicaties.

Figuur 6-3| Ouderpopulatie gemeente Neerijnen 2012

Volwassenen (19-65 jaar) Neerijnen												
Volwassenen (19-65 jaar) Neerijnen												
Opleidingsniveau												
	man	vrouw	19-35 jaar	35-50 jaar	50-65 jaar	laag	midden	hoog	Totaal	Regio Rivierenland	Oost NL	Totaal 2008
Aantal correct ingevulde vragenlijsten, bruikbaar voor analyse												
	187	226	104	154	155	167	130	115	413	3837	40088	
Achtergrond en algemene kenmerken												
Burgerlijke staat	man	vrouw	19-35	35-50	50-65	laag	midden	hoog	Totaal	Regio	Oost NL	2008
	(%)	(%)	(%)	(%)	(%)	(%)	(%)	(%)	(%)	(%)	(%)	(%)
gehuwd, samenwonend	70	80	48	88	84	79	70	74	75	75	72	80
ongehuwd, nooit gehuwd geweest	23	16	51	7	6	13	27	22	20	17	21	16
gescheiden	6	3	1	4	8	6	3	4	4	6	6	4
weduwe, weduwnaar	0	1	0	1	2	2	0	1	1	1	1	1
Etniciteit	man	vrouw	19-35	35-50	50-65	laag	midden	hoog	Totaal	Regio	Oost NL	2008
	(%)	(%)	(%)	(%)	(%)	(%)	(%)	(%)	(%)	(%)	(%)	(%)
Nederlands	94	91	90	92	96	93	92	92	93	87	85	
Marokkaans	2	0	2	1	0	1	2	0	1	2	1	
Turks	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	
Surinaams	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	
Antilliaans/Arubaans	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Overig niet-westers	1	2	3	0	1	2	0	2	1	2	4	
Overig westers	3	7	5	7	3	3	6	6	5	7	8	
Eerste of tweede generatie (uit GBA)												
1e generatie allochtoon	1	3	4	1	2	3	0	2	2	8	9	
2e generatie allochtoon	4	6	6	8	2	3	8	6	5	5	6	
Samenstelling van het huishouden	man	vrouw	19-35	35-50	50-65	laag	midden	hoog	Totaal	Regio	Oost NL	2008
	(%)	(%)	(%)	(%)	(%)	(%)	(%)	(%)	(%)	(%)	(%)	(%)
woont alleen	13	6	11	6	12	11	6	12	10	8	12	5
woont samen met partner of echtgenoot	64	75	46	80	80	70	68	72	70	71	67	
één-oudergezin	8	6	1	12	6	12	3	3	7	8	7	3
huishouden met thuiswonende kinderen	45	55	35	73	35	48	52	50	50	50	46	55
Hoogst behaalde opleidingsniveau	man	vrouw	19-35	35-50	50-65	laag	midden	hoog	Totaal	Regio	Oost NL	2008
	(%)	(%)	(%)	(%)	(%)	(%)	(%)	(%)	(%)	(%)	(%)	(%)
Laag (LO)	6	1	4	1	6	9	0	0	4	6	4	3
Midden 1 (MAVO, LBO)	38	35	17	37	55	91	0	0	37	32	27	38
Midden 2 (HAVO, VWO, MBO)	27	37	52	34	11	0	100	0	32	34	36	37
Hoog (HBO, WO)	29	26	26	29	27	0	0	100	28	29	32	22

Ambitie

- (Voor)scholen en bibliotheek vormen samen met de ouders partners om jonge kinderen zowel thuis als op voorscholen en scholen een stimulerende omgeving te bieden waarin het kind zich optimaal kan ontwikkelen.
- (Voor)scholen geven in hun beleid aan hoe zij ouderbetrokkenheid vorm geven en welke acties hiervoor nodig zijn om ouders te bereiken.
- (Voor)scholen hebben een aanbod voor ontwikkelingsstimulering voor ouders thuis.
- De gemeente Neerijnen zet in op het verhogen van de ouderbetrokkenheid door Bibliotheek Rivierenland en voorscholen met elkaar in contact te brengen.

Om bovenstaande ambitie te behalen heeft de gemeente Neerijnen de volgende doelstelling geformuleerd:

Doelen:

- 1) 100% van de voorschoolse voorzieningen voert een gericht ouderbeleid, waarbij er doelen en activiteiten ontplooid worden die voldoen aan de verwachtingen van elke individuele ouder
- 2) 100% van de voorschoolse voorzieningen heeft ouderbeleid ontwikkeld waarin aandacht is voor themabijeenkomsten, een kijkje in de groep en thuisopdrachten voor het kind
- 3) Bibliotheek Rivierenland blijft zich inzetten om voorleesochtenden te houden op (nieuwe) voorschoolse voorzieningen en stimuleert ouders om thuis voor te lezen

7 | Ontwikkeling, begeleiding en zorg

Het is belangrijk dat voorscholen zorgen voor voldoende ontwikkeling, begeleiding en zorg aan (doelgroep)kinderen. Deze ontwikkeling, begeleiding en zorg houdt in dat voorschoolse voorzieningen *observeren, bepalen, volgen, sturen* en *rapporteren*. Deze begeleiding en zorg moet niet alleen betrekking hebben op kinderen met een taalachterstand. Er moet ook gekeken worden naar andere risico's dan taalachterstanden. Het is daarom erg belangrijk dat medewerkers van voorscholen weten waar ze moeten zijn indien andere risico's dan taal- en ontwikkelingsachterstanden worden geconstateerd. Hierbij kan gedacht worden om verbindingen te leggen met het sociaal team Neerijnen en medewerkers van het consultatiebureau.

Hieronder zal kort uitgelegd worden wat er van de voorscholen verwacht wordt met betrekking tot deze punten.

- Observeren: voorscholen observeren, volgen en registreren de ontwikkeling van de VVE-kinderen regelmatig en systematisch met behulp van het VVE-programma. Daarnaast moet er oog zijn voor andere risico's dan taal- en ontwikkelingsachterstanden door voorscholen. Risico's kunnen zijn bijvoorbeeld opgroeien in armoede, een gezinslid met een chronische ziekte, en bijvoorbeeld medische aandoeningen.
- Bepalen: voorscholen signaleren en melden, indien nodig, in samenspraak met ouders of er extra zorg en / of begeleiding nodig is (eventueel in overleg met medewerkers van het consultatiebureau en andere zorgpartners zoals het sociaal team Neerijnen).
- Volgen: het is belangrijk dat voorscholen de toegepaste begeleiding en zorg (dit betekent het gebruik van bijv. VVE-programma's en andere vormen van begeleiding) systematisch volgen zolang kinderen VVE volgen.¹⁵
- Sturen: voorscholen sturen de toegepaste zorg en begeleiding, indien dit nodig blijkt te zijn, bij.
- Rapporteren: het is van belang dat de voorscholen – indien zij toestemming van de ouders hebben – de toegepaste begeleiding en zorg met het bereikte effect in het overdrachtdossier voor de basisschool rapporteren.

Ambitie en doelen

Voorscholen realiseren een goede ontwikkelingslijn waar aandacht is voor observatie, maatwerk, sturing en rapportage. Deze ontwikkelingslijn zou ook doorgevoerd moeten worden in het eventueel doorverwijzen van kinderen met andere problemen dan taal- en ontwikkelingsachterstanden naar het sociaal team.

Doelen:

- 1) Er is een goede ontwikkelingslijn gecreëerd door voorscholen

¹⁵ Volgen heeft hierbij betrekking op het gebruik van een VVE-programma (volgsysteem zoals KIJK en Piramide) waarin de ontwikkeling van het kind bijgehouden worden op de kenmerken taal, rekenen, sociaal-emotioneel en motorische ontwikkeling tijdens het volgen van VVE.

8 | Doorgaande leerlijn

Een doorgaande leerlijn van voor- naar vroegschool is erg belangrijk om VVE succesvol te laten verlopen¹⁶. Voor de effectiviteit van VVE is het daarom van belang dat voor- en vroegschoolse instellingen goed met elkaar samenwerken. Daarnaast hebben scholen er baat bij dat zij vooraf kennis hebben van de ontwikkeling van peuters die starten in groep 1. Eén van de voorwaarden daarbij is een goede, warme overdracht van kinderen van voorschoolse voorzieningen naar vroegschoolse voorzieningen.

Ambities en doelstellingen

Het is belangrijk dat voor- en vroegscholen een gezamenlijke doorgaande (leer)lijn realiseren.

Doelen:

- Eén contactpersoon voor VVE / doorgaande leerlijn / warme overdracht per voorschoolse voorziening en / of basisschool
- Goede communicatieafspraken (frequentie en vorm) tussen (contact)personen op de voorschoolse voorzieningen en de basisscholen
- Goede overdracht van het kinddossier van de voorschoolse voorziening naar de basisschool, waarin in ieder geval de volgende zaken zijn opgenomen:
  - o Het aantal maanden dat een VVE-doelgroepkind VVE heeft gevolgd;
  - o Het VVE-programma (methode) dat een VVE-doelgroepkind heeft gevolgd en het toegepaste observatie-instrument;
  - o De voortgang in ontwikkeling van het VVE-doelgroepkind op het gebied van:
    - Taal & rekenen
    - Sociaal-emotionele ontwikkeling;
    - Motoriek
    - En, indien van toepassing, rapportage van de toegepaste extra begeleiding en zorg met het behaalde effect.
- Gegevens van voorscholen worden – indien ouders toestemming verlenen – digitaal of schriftelijk overgedragen aan de basisschool. Daarnaast vindt een “warme overdracht” plaats van VVE-doelgroepkinderen
- De beaartermijn van de overgedragen gegevens na het verlaten van de voorschoolse voorziening is twee jaar

¹⁶ Onderzoeken die uitwijzen dat een doorlopende leerlijn erg belangrijk is zijn o.a.:
Doolaard, S. & Leseman, P.P.M. (2008). *Versterking van het fundament*.
Integrerende studie n.a.v. de opbrengsten van de onderzoekslijn sociale en institutionele context van scholen uit het onderzoeksprogramma.
Beleidsgericht onderzoek primair onderwijs 2005-2008.
Groningen: GION Driessen (2012). *Variatie in Voor- en Vroegschoolse Educatie*.

9 | Resultaatafspraken, monitoring en evaluatie

Om inzicht te krijgen of de uiteindelijke hoofddoelstelling en de subdoelstellingen van het VVE-beleid behaald worden is het van belang resultaten te monitoren en inzichtelijk te maken. Op deze wijze kan tussentijds bijgestuurd worden. In de voorgaande hoofdstukken staan ambities weergegeven vanuit de gemeente Neerijnen met daaraan gekoppelde doelstellingen om de ambities te verwezenlijken. Het is belangrijk te monitoren of deze doelen ook daadwerkelijk behaald worden. Om inzicht te krijgen in de vorderingen van het VVE-beleid en toezicht te houden op de uitvoering zullen op de volgende pagina alle opgestelde ambities en doelen weergegeven worden. Op deze wijze is het mogelijk inzicht te krijgen in het al dan niet behalen van de ambities, subdoelen en de uiteindelijke hoofddoelstelling:

Voorschool:

“Elk kind heeft volgens de normering en/of voorwaarden van het gehanteerde kindvolgsysteem voldoende vaardigheden ontwikkeld om een succesvolle start in groep één te kunnen maken (gerelateerd aan rekenen, taal, woordenschat en begrijpend lezen en sociaal-emotionele ontwikkeling). De normering en/of voorwaarden hiervan kunnen per school verschillen gezien de verschillende kindvolgsystemen die gebruikt worden”

Vroegschool:

“Elk kind heeft volgens de normering en/of voorwaarden van het gehanteerde kindvolgsysteem voldoende vaardigheden ontwikkeld om een succesvolle start in groep drie te kunnen maken (gerelateerd aan rekenen, taal, woordenschat en begrijpend lezen en sociaal-emotionele ontwikkeling). De normering en/of voorwaarden hiervan kunnen per school verschillen gezien de verschillende kindvolgsystemen die gebruikt worden”

De gemeente heeft gegevens nodig om het VVE-beleid te evalueren en te monitoren. De beschikbare gegevens bieden inzicht in de uitvoering van het VVE beleid. Daar waar nodig kan worden bijgestuurd. Onder het mom van meten = weten worden de volgende gegevens noodzakelijk geacht voor een degelijke evaluatie van het VVE-beleid:

Voorscholen:

- Voorscholen monitoren de gegevens en brengen de ontwikkeling in kaart die kleuters laten zien tussen het eerste toetsmoment op de voorschool en het laatste toetsmoment op de voorschool (het moment dat zij overgaan naar de vroegschool oftewel de basisschool)

Vroegscholen:

- Elke school brengt in kaart welke ontwikkeling VVE leerlingen* door maken tussen midden groep 1 (M1) en eind groep 2 (E2) - ongeacht toets en/of volginstrument) gericht op woordenschat, rekenen en leesontwikkeling (In de bijlagen is het format voor resultaatmeting toegevoegd).
- Elke school brengt in kaart welke ontwikkeling potentiële VVE leerlingen** laten zien tussen midden groep 1 (M1) en eind groep 2 (E2) - ongeacht toets en/of volginstrument - gericht op woordenschat, rekenen en leesontwikkeling
- Scholen rapporteren jaarlijks aan de gemeente Neerijnen over het non-bereik (In de bijlagen is het formulier *non-bereik scholen* toegevoegd);

Consultatiebureau:

- Het consultatiebureau draagt per kwartaal een overzicht van VVE-indicaties over aan de gemeente Neerijnen waarin de volgende data zijn opgenomen:
  - o Het aantal indicaties per kern;
  - o Geboortedata geïndiceerde doelgroepkinderen;
  - o Datum van indicatiestelling;
  - o Reactie ouders ten aanzien van de VVE-indicatie (acceptatie of weigering);
  - o Of het doelgroepkind een voorschool bezoekt.

- De gemeente Neerijnen evalueert jaarlijks alle voorschoolse voorzieningen die VVE aanbieden op basis van:
  - o Het GGD inspectierapport (wettelijke kwaliteitseisen)
  - o Het aantal geplaatste kinderen met een VVE-indicatie (overzicht consultatiebureau)
  - o afspraken die zijn vastgelegd in het convenant (het convenant wordt opgesteld na vaststelling van de beleidsnotitie VVE.
  - o Controle van administratie (kwartaaloverzichten en facturen)

Beleidsaccent:	Ambities:	Doelen:	Realisatie:
Doelgroepcriteria en doelgroepbereik (hfst. 3)	<ul style="list-style-type: none"> Zicht op het bereik en non-bereik. Het wegwerken van het non-bereik en het bereik vergroten van doelgroepkinderen die uiteindelijk geplaatst worden op een voorschoolse voorziening. Goede voorlichting vanuit de gemeente en voorschoolse voorzieningen (persoonlijk contact, websites en schriftelijke informatie zoals een VVE-informatiefolder) aan ouders. Goede communicatieafspraken tussen gemeente en voorschool. 	<ul style="list-style-type: none"> 90% van de kinderen die in aanmerking komen voor VVE worden bereikt en geïndiceerd* 90% van de kinderen die voor VVE in aanmerking komen maken daadwerkelijk gebruik van VVE op een voorschool 90% van de kinderen die voor VVE in aanmerking komen maken daadwerkelijk gebruik van VVE op een vroegschool <ul style="list-style-type: none"> Er vindt een goede en frequente communicatie plaats tussen het consultatiebureau en de voorschool Meer en evenwichtige spreiding van het aantal VVE locaties. 	
VVE-aanbod (hfst. 4)	<ul style="list-style-type: none"> De gemeente Neerijnen, en voorscholen spannen zich gezamenlijk in om voldoende VVE-plaatsen te realiseren en een volledig aanbod te creëren voor ontwikkelingsgebieden met betrekking tot taal, rekenen, motoriek en sociaal-emotionele ontwikkeling. De gemeente Neerijnen wil een VVE-programma voldoet aan de eisen van het NJI. De gemeente Neerijnen zet zich in om te komen tot een integraal meetinstrument om resultaten m.b.t. VVE te kunnen monitoren. Voorscholen voldoen aan de eisen uit de Wet kinderopvang en Besluit basisvoorwaarden kwaliteit voorschoolse educatie. Voorscholen bieden zorg op maat aan peuters, door tijdig te verwijzen naar sociaal team en/of huisarts Voorscholen voldoen met hun aanbod in uren aan de lokale vraag voor VVE. 	<ul style="list-style-type: none"> Alle voor- en vroegscholen gebruiken een VVE-programma die voldoet aan de eisen zoals gesteld in de beoordeling van het Nederlands Jeugdinstituut (NJI) Er zijn voldoende voorscholen in aantal en afstand met genoeg kindplaatsen voor alle VVE-geïndiceerde kinderen 100% van de voorscholen biedt minimaal 10 uur voorschoolse educatie aan. Dit aanbod wordt verspreid over twee, drie of vier dagen (Art. 2 AMvB) 	
Toeleiding en verwijzing (hfst. 5)	<ul style="list-style-type: none"> Er worden goede afspraken gemaakt tussen het consultatiebureau, voorscholen en de gemeente dat zij zich gezamenlijk inspannen om de doelgroep die voor VVE in aanmerking komt te bereiken Minimaal een score van drie op de genoemde criteria bij toeleiding van het toezichtkader voor- en voorschoolse educatie van de Inspectie van het Onderwijs. 	<ul style="list-style-type: none"> Het consultatiebureau en de voorschool maken goede afspraken over het bereik en de toeleiding van consultatiebureau naar voorschool waarbij minimaal eenmaal per jaar een evaluatie plaatsvindt Per kwartaal wordt door het consultatiebureau in kaart gebracht waar VVE-geïndiceerde kinderen vandaan komen (woonplaats) Het consultatiebureau monitort de redenen van ouders waarom zij geen VVE voor hun kinderen willen Er is een uniforme VVE-informatiefolder die door consultatiebureau wordt uitgedeeld en beschikbaar is via huisartsen, bibliotheken en peuterspeelzalen. 	
Ouderbetrokkenheid (hfst. 6)	<ul style="list-style-type: none"> (Voor)scholen en bibliotheek vormen samen met de ouders partners om jonge kinderen zowel thuis als op de voorscholen en scholen een stimulerende omgeving te bieden waarin het kind zich optimaal kan ontwikkelen (Voor)scholen geven in hun beleid aan hoe zij de ouderbetrokkenheid vorm geven en welke acties hiervoor nodig zijn om ouders te bereiken (Voor)scholen hebben een aanbod voor ontwikkelingsstimulering voor ouders thuis. De gemeente Neerijnen zet in op het verhogen van de ouderbetrokkenheid door Bibliotheek Rivierenland en voorscholen met elkaar in contact te brengen. 	<ul style="list-style-type: none"> 100% van de voorschoolse voorzieningen voert een gericht ouderbeleid, waarbij er doelen en activiteiten ontplooid worden die voldoen aan de verwachtingen van elke individuele ouder 100% van de voorschoolse voorzieningen heeft ouderbeleid ontwikkeld waarin aandacht is voor themabijeenkomsten, een kijkje in de groep en thuisopdrachten voor het kind Bibliotheek Rivierenland blijft zich inzetten om voorleesochtenden te houden op (nieuwe) voorschoolse voorzieningen en stimuleert ouders om thuis voor te lezen 	

Beleidsaccent:	Ambities:	Doelen:	Realisatie:
Ontwikkeling, begeleiding en zorg (hfst. 7)	<ul style="list-style-type: none"> • Observeren: voorscholen observeren, volgen en registreren de ontwikkeling van de VVE-kinderen regelmatig en systematisch met behulp van het VVE-programma. Daarnaast moet er oog zijn voor andere risico's dan taal- en ontwikkelingsachterstanden door voorscholen. Risico's kunnen zijn opgroeien in armoede, een gezinslid met een chronische ziekte, en bijvoorbeeld medische aandoeningen. • Bepalen: voorscholen signaleren en melden, indien nodig, in samenspraak met ouders of er extra zorg en / of begeleiding nodig is (eventueel in overleg met medewerkers van het consultatiebureau en andere zorgpartners zoals het sociaal team Neerijnen). • Volgen: het is belangrijk dat voorscholen de toegepaste begeleiding en zorg (dit betekent het gebruik van bijv. VVE-programma's en andere vormen van begeleiding) systematisch volgen zolang kinderen VVE volgen. • Sturen: voorscholen sturen de toegepaste zorg en begeleiding, indien dit nodig blijkt te zijn, bij. • Rapporteren: het is van belang dat de voorscholen – indien zij toestemming van de ouders hebben – de toegepaste begeleiding en zorg met het bereikte effect in het overdrachtdossier voor de basisschool rapporteren. 	<ul style="list-style-type: none"> • Er is een goede ontwikkelingslijn gecreëerd binnen voorscholen 	
Doorgaande lijn (hfst. 8)	<ul style="list-style-type: none"> • Het is belangrijk dat voor- en vroegscholen een gezamenlijke doorgaande (leer)lijn realiseren. 	<ul style="list-style-type: none"> • Eén contactpersoon voor VVE / doorgaande leerlijn / warme overdracht per voorschoolse voorziening en / of basisschool • Goede communicatieafspraken (frequentie en vorm) tussen (contact)personen op de voorschoolse voorzieningen en de basisscholen • Goede overdracht van het kinddossier van de voorschoolse voorziening naar de basisschool, waarin in ieder geval de volgende zaken zijn opgenomen: <ul style="list-style-type: none"> – Het aantal maanden dat een VVE-doelgroepkind VVE heeft gevolgd; – Het VVE-programma (methode) dat een VVE-doelgroepkind heeft gevolgd en het toegepaste observatie-instrument; – De voortgang in ontwikkeling van het VVE-doelgroepkind op het gebied van: <ul style="list-style-type: none"> ➢ Taal & rekenen ➢ Sociaal-emotionele ontwikkeling; ➢ Motoriek ➢ En, indien van toepassing, rapportage van de toegepaste extra begeleiding en zorg met het behaalde effect. • Gegevens van voorscholen worden – indien ouders toestemming verlenen – digitaal of schriftelijk overgedragen aan de basisschool. Daarnaast vindt een “warme overdracht” plaats van VVE-doelgroepkinderen • De bewaartermijn van de overgedragen gegevens na het verlaten van de voorschoolse voorziening is twee jaar 	
Resultaatafspraken, monitoring en evaluatie (hfst. 9)	Niet van toepassing	Niet van toepassing	Niet van toepassing
Privacy (hfst. 10)	Niet van toepassing	Niet van toepassing	Niet van toepassing

10 | Privacy

Privacy is een belangrijk aspect binnen het VVE-beleid van de gemeente Neerijnen. Er moet zorgvuldig omgegaan worden met alle gegevens die verstrekt en verdeeld worden onder meerdere partijen¹⁷. De gemeente Neerijnen is zich hiervan bewust en heeft daarom privacyvoorschriften opgesteld. Deze voorschriften gelden als volgt:

- Bij het verstrekken van de VVE-indicatie op het consultatiebureau tekenen de ouders voor “geen bezwaar” voor het uitwisselen van gegevens omtrent het kind met de voorschoolse voorziening.
- Bij de intake op de voorschoolse voorziening tekenen ouders met het VVE-contract / de plaatsingsovereenkomst o.a. voor toestemming voor het overdragen van persoonsgegevens en gegevens over ontwikkeling van het kind aan het consultatiebureau en de basisschool t.b.v. de doorgaande (leer)lijn. De ouders geven hiermee ook toestemming voor onderling overleg tussen de voorschoolse voorziening in het belang van de ontwikkeling van het kind.
- Bij wet (wet OKE) is geregeld dat de volgende gegevens worden overgedragen aan het bevoegd gezag van een basisschool waar de kinderen zijn ingeschreven:
  - o Het VVE-programma dat gevolgd is;
  - o Het aantal maanden dat het VVE-programma gevolgd is.
- Op het moment dat ouders geen toestemming geven voor dossieroverdracht naar de basisschool wordt dat aan de basisschool en de gemeente doorgegeven. De wettelijke verplichte gegevensoverdracht vindt wel plaats. De ouders krijgen een kopie van deze melding.

---

¹⁷

WPO, artikel 167 e.v.

11 | Financiën

VVE is een wettelijke taak en iedere gemeente krijgt hiervoor geormerkte inkomsten vanuit het rijk. Het Rijk gaat voor de bekostiging uit van het leerlingengewicht, gebaseerd op de norm uit 2009.

De inspectie van het Onderwijs verwacht dat gemeente een bredere definitie hanteren. Voor 2016 en 2017 zijn de inkomsten bekend en bedragen € 47.160,- per jaar.

Vanaf 2018 hanteert het rijk een andere verdeling van de VVE-gelden. Hiervoor zijn al verschillende voorstellen gelanceerd, maar de beslissing is steeds vooruit geschoven.

De kosten voor VVE kunnen in 2016 gedekt worden uit de begroting (uitvoering wet OKE en Rijksvergoeding onderwijsachterstandbeleid OAB)

Doordat meer kinderen worden geïndiceerd voor VVE zijn de inkomsten van het rijk niet meer voldoende voor de financiering van de kindplaatsen. Daarom wordt voor 2017 een gedeelte van de te verwachten kosten gefinancierd uit de OAB-gelden en een gedeelte komt uit de LEA-reserve. Het saldo van de LEA reserve is per ultimo 2016 € 150.000,-.

Verwachte beschikbare middelen en uitgaven 2017

Uitgaven		Beschikbare middelen	
50 kindplaatsen	€ 153.600	OAB	€ 52.000
		Wet OKE	€ 24.000
		Beschikbaar te stellen uit LEA reserve t.b.v. VVE	€ 77.600
Totale uitgaven	€ 153.600	Totale beschikbare middelen	€ 153.600

De financiering vanaf 2018 is afhankelijk van de besluitvorming door het Rijk inzake de financieringsstructuur van de VVE. Wanneer hierover meer duidelijkheid is zullen aanvullende voorstellen gedaan worden.